

Assignatura: ANTROPOLOGIA SOCIAL I CULTURAL

codi: 20882

Professor/a: Grup 2: Montse Clua Fainé (despatx B9-135* / ☎ 935811142 / ✉ mclua@seneca.uab.es)

Grup 3: Joaquín Beltrán

*Departament d'Antropologia Social i Prehistòria

cicle: Primer

Quadrimestre: Primer

crèdits: 5

tipus: Obligatòria

horari de classe: Grup 2: dilluns i dimecres, 8:30-10:00

Grup 3: dilluns i dimecres, 19:30-21:00

atenció alumnes: Montse Clua: per determinar

Joaquín Beltran: per determinar

dates d'examen: grup 2: 14:02.01 / 11:30 h. (1ª conv.) - 12.07.01 / 08:30 h. (2ª conv.)grup 3: 16.02.01 / 18:00 h. (1ª conv.) - 13.07.01 / 18:00 h. (2ª conv.)OBJECTIUS

Aquest curs es planteja com una breu introducció als temes que treballa la disciplina antropològica en el seu estudi de la diversitat cultural. Per això es donarà una visió general de la història de la disciplina i de les qüestions més interessants que s'han treballat en cada àmbit de la vida social, posant exemples de grups ètnics d'arreu del món. A més de conèixer una mica millor què és i què fa l'Antropologia, el curs es planteja com un primer pas per comprendre i valorar la rica diversitat humana. Es pretén oferir eines que permetin la reflexió i el respecte envers la diferència. Es complementarà el contingut treballat a classe i les lectures complementàries amb debats participatius i el visionat de reportatges sobre altres cultures.

TEMARI

I INTRODUCCIÓ. CONCEPTES GENERALS

- 1 Què és l'Antropologia. Objecte, tècniques i mètodes de la disciplina.
- 2 Breu història de la disciplina: de l'estudi dels "primitius" a l'estudi de les "societats complexes".
- 3 Conceptes claus: cultura, raça, ètnia i altres conceptes associats.
- 4 Immigració i racisme en les societats contemporànies

II ANTROPOLOGIA RELIGIOSA

- 1 L'àmbit del fet religiós i varietats d'experiències religioses. Simbolisme i ritual.
- 2 Màgia i bruixeria.
- 3 La mitologia i l'anàlisi antropològica del mite.

III L'ESTUDI DEL PARENTIU

- 1 Què és el parentiu? Qui és parent? El parentiu com a construcció cultural.
- 2 Matrimoni i família: definició, tipus i polèmica sobre la seva universalitat.
- 3 La regulació de la procreació. El control de la sexualitat i el tabú de l'incest. La teoria de l'aliança de Lévi-Strauss.

IV ANTROPOLOGIA ECONÒMICA

- 1 Estratègies de subsistència. La relació entre ecologia, tecnologia i demografia.
- 2 Formes de producció: forratgers, agricultors i pastors nòmades.
- 3 La societat opulenta primitiva de Sahlins.
- 4 Organització de la distribució de béns i serveis: reciprocitat i redistribució.

V ANTROPOLOGIA POLÍTICA

- 1 Política, autoritat i poder: mecanismes de control social i manteniment de l'ordre. Tipus d'organització política
- 2 Les bandes de forratgers i Clastres: la societat contra l'Estat?
- 3 Societats jeràrquiques i societats estratificades.
- 4 Els Estats primitius i les teories sobre l'aparició de l'Estat.

LECTURES OBLIGATÒRIES

N KOTTAK, Conrad Phillip: *Antropología cultural: Espejo para la humanidad*, Madrid: McGraw-Hill, 1999 (1996).

I B H MAALOUF, Amin: *Les identitats que maten*, Barcelona: La Campana, 1999 (1998).

I B 4 CLASTRES, Pierre: *Crónica de los indios guayaquis*, Barcelona: Alta Fulla, 1986 (1972). + 1 del 92
Dossier de reculls de premsa disponible al servei de fotocòpies.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

- 3 B H SAN ROMÁN, Teresa (1993): "Retomando marginación y racismo: hipótesis sobre el discurso y su génesis", a *Los muros de la separación*, Madrid/Bellaterra: Tecnos/Servei de Publicacions UAB, 1996, p.232-242.
- 1 B H GLUCKMAN, Max (1944): "La lógica de la ciencia y de la brujería africanas", a VVAA: *Ciencia y Brujería*, Barcelona: Anagrama, 1988, p.7-30. 1976
- ✓ GONZÁLEZ, Aurora & SAN ROMÁN, Teresa (1983): "El estudio del parentesco: una primera aproximación", a GONZÁLEZ, SAN ROMÁN i VALDÉS: *Tres escritos introductorios al estudio del parentesco y una bibliografía general*, Bellaterra: Publicacions de la UAB, p.7-22.
- Dsp. ✓ SAHLINS, Marshall (1972): "La sociedad opulenta primitiva", a *Economía de la edad de piedra*, Madrid: Akal, 1977, p.13-53.
- FRIED, Morton (1979): "Sobre la evolución de la estratificación social y del Estado", a LLOBERA (compl.): *Antropología política*, Barcelona: Anagrama, p.133-151.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA**TEMA I.**

- 1 B H AADD: *Pueblos de la tierra: razas, ritos y costumbres*, Barcelona: Salvat, 1982. V. 1 al 10
- 2 B H AGUIRRE, A. (ed.), *Diccionario temático de antropología*, Barcelona: Editorial Boixareu Universitària, 1982. 1983
- ✓ BEATTIE, J., *Otras culturas*, México: F.C.E., 1972.
- 1 B H BOHANNAN, Paul & GLAZER, Mark (eds.): *Antropología. Lecturas*, Madrid: McGraw-Hill, 1997 / 1992
- 2 B H Diccionari d'Antropologia, Barcelona: Fundació Barcelona Tèrmica, 1993. PROA
- 1 B H CAVALLI-SFORZA, Luca: *Qui som. Història de la diversitat humana*, Barcelona: Institut Català d'Estudis Mediterranis, 1994.
- 1 B H EMBER & EMBER, *Antropología cultural*, Madrid: Prentice Hall, 1997.
- ✓ FRIGOLÉ, J. et alt., *L'antropologia, avui*, Barcelona: Teide, 1983.
- ✓ HARRIS, M., *Introducción a la Antropología General*, Madrid: Alianza Editorial, 1984.
- 3 B H HARRIS, M., *El desarrollo de la teoría antropológica*, Madrid: Siglo XXI, 1983. + 4 de 87
- 10 B H KOTTAK, C.P., *Antropología. Una exploración de la diversidad humana con temas de la cultura hispánica*, Madrid: McGraw-Hill, 1994.
- ✓ LLOBERA, J.R., *La antropología como ciencia*, Barcelona: Anagrama, 1975.
- 1 B H MAIR, L., *Introducción a la antropología social*, Madrid: Alianza, 1970. 1970
- 5 B H PRAT, J. et alt., *Antropología de los pueblos de España*, Madrid: Taurus, 1991.

TEMA II

- 1 B H DURKHEIM, E., *Las formas elementales de la vida religiosa*, Madrid: Akal, 1982. + 1 del 68
- 2 B H ELÍADE, M., *Mito y realidad*, Barcelona: Labor, 1991. + 1 del 83, 1 del 99 (otros edit.)
- 1 B H EVANS-PRITCHARD, E.E., *Las teorías de la religión primitiva*, Madrid: Siglo XXI, 1991. + 2 del 79
- ✓ GONZÁLEZ, A., *Invención y castigo del brujo en el África Negra. Teorías sobre la brujería*, Barcelona: Ediciones del Serbal, 1984.
- 1 B H LOWIE, R.H., *Religiones primitivas*, Madrid: Alianza Editorial, 1990. 1976
- ✓ MALLART, LL. (Comp.), *Ser hombre, ser alguien. Ritos e iniciaciones en el sur del Camerún*, Bellaterra: Publicacions d'Antropología Cultural, UAB, 1993.
- N ORTÍ, Antonio & SEMPLERE, Josep: *Leyendas urbanas en España*, Barcelona: Martínez Roca, 2000.
- ✓ PRAT, J., *La mitología i la seva interpretació*, Barcelona: Els llibres de la frontera, 1985.
- 1 B H PRAT, J.: *El estigma del extraño. Un ensayo antropológico sobre sectas religiosas*, Barcelona: Ariel, 1997. ✓

TEMA III

- ✓ DUMONT, L., *Introducción a dos teorías de la Antropología Social*, Barcelona: Anagrama, 1975.
- ✓ FREUD, S., *Tótem y tabú*, Madrid: Alianza Editorial, 1980 (1913).
- ✓ GONZÁLEZ, A. et alt., *Tres estudios introductorios al estudio del parentesco y una bibliografía general*, Bellaterra: Publicacions d'Antropología Cultural, UAB, 1983.
- 1 B H GONZÁLEZ, A., *Teorías del Parentesco. Nuevas aproximaciones*, Madrid: Eudema, 1994. + 1 del 62
- 3 B H LÉVI-STRAUSS, C., *Las estructuras elementales del parentesco*, Barcelona: Paidós, 1981. + 1 del 62
- ✓ LÉVI-STRAUSS, C. et alt., *Polémica sobre el origen y la universalidad de la familia*, Barcelona: Anagrama, 1976.

TEMA IV

- 3 B H AADD: *Biología y cultura*, Madrid: Blume, 1975, p.313-322.
- ✓ GODELIER, M. (ed.), *Antropología y economía*, Barcelona: Anagrama, 1976.
- ✓ LLOBERA, J.R., *Antropología económica. Estudios etnográficos*, Barcelona: Anagrama, 1979.
- ✓ SAHLINS, M., *La economía de la edad de piedra*, Madrid: Akal, 1977.
- 2 B H VALDÉS DEL TORO, R., *Las artes de subsistencia*, La Coruña: Editorial Adara, 1977. ✓

TEMA V

- ✓ BALANDIER, G., *Antropología política*, Barcelona: Ediciones Península, 1976.
- ✗ FORTES&EVANS-PRITCHARD, *Sistemas políticos africanos*, Barcelona: Anagrama, 1976.
- ✗ GLEDHILL, John: *El poder y sus disfraces*, Barcelona: Edicions Bellaterra, 2000.
- ✗ LEWELLEN, T.C., *Introducción a la antropología política*, Barcelona: Edicions Bellaterra, 1985.
- ✓ LLOBERA, J.R., *Antropología política*, Barcelona: Anagrama, 1979.

AVALUACIÓ

L'avaluació serà contínua i es farà a través de la suma de tres exercicis:

- Un treball en grup que valdrà un 30% de la nota final.
- Un examen escrit que valdrà un 70% de la nota final, però cal treure com a mínim un 4'5 perquè es faci la mitjana amb els treballs

L'avaluació es basarà en el temari donat a classe, les lectures obligatòries i els vídeos etnogràfics visionats a l'aula. Es valorarà especialment la participació dels alumnes tant en els debats que es puguin fer a classe, com en comentaris dels textos llegits, així com en la presentació voluntària d'exercicis que es puguin suggerir ocasionalment.